

Sygn. akt: III AUa 243/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 listopada 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Anna Szczepaniak-Cicha (spr.)

Sędziowie: SSA Maria Padarewska - Hajn

SSO del. Jacek Chrostek

Protokolant: sekr. sądowy Przemysław Trębacz

po rozpoznaniu w dniu 21 listopada 2013 r. w Łodzi

sprawy **M. S.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w Ł.**

o podleganie dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu,

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 13 grudnia 2012 r., sygn. akt: VIII U 1682/12;

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 243/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 24 lutego 2012 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że M. S. z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej nie podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od dnia 1 kwietnia 2010 roku do dnia 30 czerwca 2010 roku oraz od dnia 1 sierpnia 2010 roku do dnia 30 kwietnia 2010 roku, w związku z nieterminowym opłacaniem składek na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe.

W odwołaniu z dnia 30 marca 2012 roku M. S. podniosła, że uchybienie w wysokości składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za czerwiec 2010 roku nastąpiło bez jej winy, podobnie jak opłacenie składek po terminie za miesiące kwiecień i maj 2010 roku. ZUS I Oddział w Ł. domagał się oddalenia odwołania.

Sąd Okręgowy w Łodzi wyrokiem z dnia 13 grudnia 2012 roku zmienił zaskarżoną decyzję i stwierdził, że M. S. podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w okresie od 1 czerwca 2010 roku do 30 czerwca 2010 roku (pkt 1), a w pozostałym zakresie odwołanie oddalił (pkt 2).

Sąd Okręgowy ustalił, że M. S. zgłosiła się do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego od 5 lipca 2001 roku do 30 stycznia 2003 roku, od 14 czerwca 2008 roku do 31 marca 2010 roku i od 1 czerwca 2010 roku 30 czerwca 2010 roku oraz od 1 lipca 2010 roku.

W dniu 10 sierpnia 2010 roku odwołująca wystąpiła do ZUS o wyrażenie zgody na opłacenie po terminie składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej za miesiąc czerwiec 2010 roku. Należne składki, w tym na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za miesiąc czerwiec, zostały opłacone po obowiązującym terminie płatności. Różnicę w składce ubezpieczona uregulowała w dniu 9 sierpnia 2010 roku, a termin upłynął 12 lipca 2010 roku. Organ rentowy pismem z dnia 4 listopada 2010 roku nie wyraził zgody na opłacenie składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe po terminie. Decyzją z dnia 17 listopada 2010 roku ZUS odmówił wnioskodawczyni prawa do zasiłku chorobowego od dnia 12 lipca 2010 roku. Z kolei decyzją z dnia 8 lutego 2011 roku organ rentowy odmówił odwołującej prawa do zasiłku macierzyńskiego od dnia 18 listopada 2010 roku.

Następnie Sąd Okręgowy ustalił, że analiza dokumentów zgromadzonych w systemie informatycznym ZUS wskazuje, iż składki na ubezpieczenia społeczne M. S. za miesiące od sierpnia 2010 roku do kwietnia 2011 roku nie zostały opłacone w ustawowym terminie płatności. Wnioskodawczyni prowadząc pozarolniczą działalność gospodarczą została jednocześnie zgłoszona przez płatnika składek B. R., właścicielkę Biura (...) z siedzibą w Ł., do ubezpieczeń społecznych pracowniczych od 1 kwietnia 2010 roku do 31 maja 2010 roku. Decyzją z dnia 28 października 2010 roku ZUS stwierdził niepodleganie przez odwołującą tym ubezpieczeniom w okresie od 1 kwietnia 2010 roku do 31 maja 2010 roku. Odwołanie M. S. od tej decyzji zostało prawomocnie oddalone wyrokiem Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 11 kwietnia 2011 roku w sprawie sygn. akt VIII U 2058/10. Po uprawomocnieniu się tego wyroku M. S. dokonała zgłoszenia do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej od 1 kwietnia 2010 roku do 31 maja 2010 roku, w dniu 10 czerwca 2011 roku złożyła także korekty deklaracji rozliczeniowych za miesiące kwiecień i maj 2010 roku z rozliczonymi składkami na ubezpieczenie społeczne, w tym na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe. Składki opłacone zostały po obowiązującym terminie płatności, tj. w dniu 14 czerwca 2011 roku.

Dokonując oceny dowodów Sąd Okręgowy powołał się na dowody z dokumentów oraz zeznań świadka B. R. i ubezpieczonej M. S. w takim zakresie, w jakim dowody z osobowych źródeł pokrywały się wzajemnie i z dowodami z dokumentów. W stanie faktycznym ustalonym wskutek tak dokonanej oceny dowodów Sąd pierwszej instancji uznał odwołanie za częściowo uzasadnione. Następnie wskazując na treść art. 11 ust. 2, art. 14 i art. 83 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych Sąd Okręgowy przyjął, że zachodzą podstawy do wyrażenia zgody na opłacenie przez M. S. składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za miesiąc czerwiec 2010 roku, natomiast nie dopatrzył się przesłanek do przywrócenia terminu, a w konsekwencji wyrażenia zgody na objęcie ubezpieczeniem chorobowym, za miesiące kwiecień-maj 2010 roku, sierpień 2010 roku oraz kwiecień 2011 roku.

W ocenie Sądu, za przywróceniem terminu do opłacenia składki na ubezpieczenie chorobowe za miesiąc czerwiec 2010 roku przemawia wersja odwołującej, iż popełniła zwykłą pomyłkę co do wysokości składki za miesiąc czerwiec 2010 roku, a błąd ten nie był wynikiem zamierzonego działania, lekkomyślności czy też niedbalstwa. Różnicę składki dopłaciła w dniu 9 sierpnia 2010 roku, przy czym termin upłynął w dniu 12 lipca 2010 roku.

Jeśli zaś chodzi o pozostały okres sporny Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw do przywrócenia terminu do opłacenia składek, a tym samym do objęcia ubezpieczeniem chorobowym, w kontekście prawomocnego wyroku oraz ewidentnego opłacenia składek ze znacznym uchybieniem terminu, a więc dopiero po zakończeniu sporu. Nadto za pozostałe okresy M. S. nie wystąpiła ze stosownymi wnioskami do ZUS. Mając powyższe na względzie Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji.

Apelację od rozstrzygnięcia zawartego w punkcie pierwszym wywiódł Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł.. Wyrokowi w zaskarżonej części zarzucił naruszenie prawa materialnego, a w szczególności art. 14 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że istniały okoliczności uzasadniające wyrażenie zgody na przywrócenie terminu do opłacenia składki na ubezpieczenie chorobowe. W świetle tego zarzutu apelujący wniósł o zmianę wyroku i oddalenie odwołania.

W uzasadnieniu środka odwoławczego organ rentowy odniósł się zasadniczo do tych okresów, które dotyczyły opłacenia składek za okres objęty rozstrzygnięciem zawartym w punkcie drugim wyroku i stwierdził, że skoro

działanie wnioskodawczyni zmierzało do obejścia prawa przez podjęcie pozornego zatrudnienia, to nie zasługuje na uwzględnienie wyrażenie zgody na ponowne przystąpienie do ubezpieczenia od 1 czerwca 2010 roku z maksymalną podstawą wymiaru po krótkim okresie opłacania składek.

Sąd Apelacyjny w Łodzi zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego nie zasługuje na uwzględnienie.

Zasadnie Sąd Okręgowy podniósł, że zgodnie z art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2009r., Nr 205, poz. 1585 ze zm.) osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą, objęte obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi, ubezpieczeniu chorobowemu podlegają dobrowolnie na swój wniosek.

Według zaś art. 14 ust. 2 pkt 2 i ust. 2a tej ustawy dobrowolne ubezpieczenie chorobowe ustaje od pierwszego dnia miesiąca kalendarzowego, za który nie opłacono w terminie składki należnej na to ubezpieczenie, a jeżeli za część miesiąca został pobrany zasiłek, ubezpieczenie chorobowe ustaje od dnia następującego po dniu, za który zasiłek ten przysługuje. W uzasadnionych przypadkach Zakład, na wniosek ubezpieczonego, może wyrazić zgodę na opłacenie składki po terminie. Wygaśnięcie ubezpieczenia chorobowego z powodu braku płatności składek następuje ex lege, a więc niezależnie od woli ubezpieczonego i jedynie złożenie wniosku o wyrażenie zgody na opłacenie składki oraz jej wpłacenie umożliwia kontynuację ubezpieczenia chorobowego. Negatywna decyzja ZUS potwierdza ustanie z mocy prawa dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego i podlega zaskarżeniu w sądowym postępowaniu odwoławczym. W judykaturze utrwalone są zapatrywania, że organ rentowy wyposażony został w kompetencję do wyrażenia zgody na opłacenie składek po terminie, przy niezdefiniowaniu przesłanek „wyrażenia zgody”, co jednak nie oznacza przyznania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych niczym nieskrępowanego uznania w nieuwzględnieniu wniosku o wyrażenie zgody, gdyż przyznana kompetencja winna być realizowana według sprawdzalnych kryteriów (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 13 lutego 2013r., III AUa 1390/12, LEX nr 1286501).

Z niekwestionowanych ustaleń Sądu Okręgowego wynika, że M. S. złożyła wniosek o wyrażenie zgody na opłacenie po terminie składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za miesiąc czerwiec 2010 roku i różnicę w składce opłaciła 9 sierpnia 2010 roku, a więc po upływie przepisane terminu, który upłynął w dniu 12 lipca 2010 roku. Uzupelnienie brakującej kwoty nastąpiło więc przed upływem kolejnego terminu płatności i znacznie przed wydaniem przez organ rentowy decyzji z dnia 28 października 2010 roku w przedmiocie niepodlegania ubezpieczeniom pracowniczym, od której wnioskodawczyni odwołała się do Sądu Okręgowego w Łodzi. Odwołanie od decyzji z dnia 28 października 2010 roku zostało oddalone wyrokiem z dnia 11 kwietnia 2011 roku. Sąd pierwszej instancji w niniejszym postępowaniu uznał, że nie ma podstaw do przywrócenia terminu do opłacenia składek za okres od 1 kwietnia 2010 roku do 31 maja 2010 roku i odwołanie w tym przedmiocie oddalił (pkt 2 wyroku). Nie są zatem uzasadnione wywody apelującego, jakoby doszło do naruszenia przez Sąd Okręgowy prawa materialnego przez przyjęcie, że istniały podstawy do wyrażenia zgody na opłacenie po terminie składki za czerwiec 2010 roku, podczas gdy „działanie wnioskodawczyni w niniejszej sprawie zmierzało do obejścia prawa” przez podjęcie pozornego zatrudnienia. Kwestię zawarcia umowy o pracę, uznanej za pozorną w innej sprawie, Sąd Okręgowy ocenił krytycznie dla wnioskodawczyni w tym znaczeniu, iż oddalił odwołanie dotyczące składek za okres od 1 kwietnia do 31 maja 2010 roku, pokrywający się z owym „pozornym” zatrudnieniem.

Chybione są argumenty apelującego, że kwestia zawarcia nieważnej umowy o pracę w danym okresie dyskwalifikuje możliwość przywrócenia wnioskodawczyni terminu do opłacenia składki za inny okres. M. S. długotrwale pozostaje w ubezpieczeniu jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą. W dniu 12 lipca 2010 roku, tj. w dacie upływu terminu do zapłaty składki za miesiąc czerwiec 2010 roku, ubezpieczona była już na zwolnieniu lekarskim. Popeliła rachunkowy błąd w obliczeniu wysokości składki, który w wyjątkowych okolicznościach może być uznany za okoliczność uzasadniającą przywrócenie terminu do opłacenia składki, gdy nie jest wynikiem zamierzonego działania. Takie ustalenia poczynił Sąd Okręgowy na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego i ustaleń tych apelujący nie zakwestionował zarzutami prawa procesowego. ZUS w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji nie ujawnił, jakimi

kryteriami się kierował odmawiając przywrócenia terminu do opłacenia składki za miesiąc czerwiec 2010 roku, poza okolicznościami dotyczącymi zdarzeń późniejszych, tj. konsekwencji wydania decyzji z dnia 28 października 2010 roku. Organ rentowy nie przedstawił także materiału, z którego by wynikało, że ubezpieczona wcześniej już występowała o wyrażenie zgody na opłacenie składek po terminie, bądź że zalegała z płatnościami. W tej sytuacji brak jest uzasadnionych podstaw do podważenia zaskarżonego rozstrzygnięcia. Opóźnienie w zapłacie przez M. S. części składki za miesiąc czerwiec 2010 roku wystąpiło po raz pierwszy i nie było zawinione, co wynika z niekwestionowanych ustaleń, zatem Sąd Okręgowy nie dopuścił się obrzydliwej krzywdy przyjmując, że powinna ona skorzystać z dobrodziejstwa wyrażenia zgody na opłacenie części składki po terminie. Dochodząc do powyższych konstatacji Sąd drugiej instancji apelację organu rentowego oddalił na podstawie art. 385 k.p.c.

Przewodnicząca: Sędziowie: